

забезпечення сталого зростання та ефективного використання інвестиційних ресурсів.

Список використаних джерел

1. Білик М.Д. *Форми інвестицій державних виробничих підприємств та їх розвиток в сучасних умовах. Фінанси України. 2018. № 4. С. 7-19.*

2. Бойко А. О., Боженко В. В., Безрук В. В. *Механізм залучення іноземних інвестицій. Економіка та управління національним господарством. Том 29 (68). № 6, 2018 р. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_6/6.pdf*

3. Бондаровська О. *Оптимізація інвестиційного забезпечення інновацій. Банківська справа №4, 2019 с.34-37.*

УДК 005.334:658.152.1

Кучеренко В. М.,

здобувач вищої освіти,

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

ОСНОВНІ РИЗИКИ ПРИ СТВОРЕННІ СТАРТАПІВ: СУТНІСТЬ І КЛАСИФІКАЦІЯ

Світова глобалізація суттєво вплинула на усі системи життєдіяльності людства: змін зазнали політичні устрої країн, соціальні верстви населення, погіршилась екологічна система, активного розвитку набув рівень технологічного виробництва та економічна ланка кожної країни. Сильніший рівень глобалізації викликає підвищені вимоги до економічного стану й рівня конкурентоспроможності, змінює кон'юнктуру ринку та споживацькі уподобання. Відповідно до таких трансформацій внутрішні гравці (національні виробники) починають процес адаптації шляхом переобладнання виробничих ланок, виходу на нові ринки. Враховуючи, що не всі учасники ринку готові до різких змін, відбувається перерозподіл ринку з формуванням основних гравців, що в свою чергу формує монополістичний характер ведення бізнесу.

Відповіддю на зазначені соціально-економічні трансформаційній процесі є створення або технологічного або кардинально нового продукту, якого ще не було на ринку. Виготовленням і просуванням таких ідей слугують стартапи –

новостворені компанії, що пропонують нові товари/ послуги, містять інноваційну складову та мають величезний потенціал до росту.

Ведення будь-якого бізнесу супроводжується ризиками. Найбільш ризиковою діяльністю вважається впровадження нових інноваційних продуктів, оскільки успішність їх створення неможливо попередньо чітко оцінити та вкрай складно спрогнозувати попит на них. Дослідниками ризик в інноваційній діяльності визначено як набір певних подій, що мають свої власні характеристики, ймовірність настання та циклічність, відповідні потенційні наслідки. Важливим є оцінка таких ризиків для конкретного стартапу з метою своєчасної розробки і реалізації заходів щодо їх усунення чи мінімізації впливу.

Враховуючи, що стартапи ґрунтуються на інноваційності, вони несуть у собі всі ризики, які властиві інноваційній діяльності [2]: ризики нестабільності економіки та слабкості законодавства; ризики, що спричинені зовнішніми факторами (обмеження торгівлі, несприятливі соціально-політичні умови, перевантаженість/закриття кордонів); ризик неповноцінного отримання достовірних даних про реалізацію стартапу; ризики структурних змін на ринку; ризики, спричинені кліматично-погодними факторами; ризики, пов'язані з технологічним браком; інші ризики (загроза банкрутства, невчасних платежів та відвантаження товарів, невиконання контрактних умов).

Усі вищенаведені ризики чітко визначають потенційні загрози, які можуть виникати на різних стадіях реалізації проєктів. Разом з цим, варто виділити також ризики, що мають більший прояв при реалізації стартапів. На початку створення нових проєктів, важливо приділяти увагу ризику управлінської команди (топ-менеджменту компанії, співучасників та виконавців). За проведеними дослідженнями американських вчених, склад команди безпосередньо впливає на успіх чи занепад діяльності. Важливим аспектом є відповідна кваліфікація управлінця стартапу. Серед прямих факторів впливу досвід, кваліфікація, освіта, вік, власні навички і персональні людські якості. Для реалізації стартапу значимим є наявність широкого кола комунікаційних зв'язків, які, під час етапу зростання та масштабування проєкту, можуть допомогти залучити нові способи фінансування. Відсутність чи недостатній рівень розвитку цих факторів може нести в собі ризики.

Наступним є ризик реалізації продукту. Продукти і технології, що впроваджуються стартапами, самі по собі несуть достатньо високий ступінь ризику. Оскільки продукт є новим / високотехнологічним, він має пройти етап адаптації на ринку, споживачі мають зрозуміти його мету, цінність, якість тощо. На жаль, не існує методів, які б дали змогу розробникам оцінити й адаптувати продукт до його фактичного виходу на ринок. Саме через невизначеність конкретного продукту в ринкових умовах і виникає цей ризик, особливо якщо зазначати лояльність інвесторів, венчурних фондів та ангелів. При цьому також має місце ризик впровадження продукту, яким пов'язані технічні аспекти реалізації продукції, такі як ризик успішності закінчення кожного послідовного етапу під час розробки продукту, фінансування під час роботи над проєктом, некомпетентності та архаїчності випущеного продукту (на певну дату). До того ж, такі ризики можуть мати циклічний або комбінований характер повторюваності, що суттєво впливає на ефективність роботи.

Ризик актуальності і доречності фінансових даних. На початкових етапах реалізації стартап-проєктів, звітність та баланс не суттєво впливають на діяльність компанії. Дослідження, так званого ризику релевантності фінансово-економічних показників полягає у тому, аби підготувати і проаналізувати відповідний фінансовий звіт до та після виходу компанії на стадію IPO, задля того аби скоригувати свої активи. До того ж, порівняно більша кількість капіталу забезпечує довше фінансування і дозволяє менше залежати від позичкового капіталу. Відповідно, чим більший капітал, тим менший ризик для інвесторів.

Із загальним позиціонуванням компанії на ринку пов'язаний ризик неналежного налаштування бізнес-процесів. В контексті важливості відповідної системи менеджменту розглядається можливість заміни будь-якої її ланки на ту, яка забезпечить ефективність роботи. Основне полягає у тому, аби першопрохідці та засновники проєкту досягли відповідного розуміння продукту на ринку і змогли повномірно описати усі бізнес-процеси й бізнес-процедури. При цьому варто мати розуміння того, яким чином цей стартап підлягатиме впливу зовнішніх факторів і зможе взаємодіяти з усіма контрагентами. Важливим є наявність плану просування бізнесу і маркетингової концепції, яка донесе основну цінність продукту до свого кінцевого споживача. Наявність усіх цих практик,

допоможе зменшити ризик невизначеності та зміцнить конкурентність стартапу.

Отже, глобалізація та її вплив на різні аспекти життєдіяльності людства створюють як виклики, так і можливості для бізнесу. Успішна реалізація стартапів передбачає діагностику ризиків, включаючи технологічний, фінансовий і ризик управління, і відповідно усунення чи мінімізацію їх впливу. Ключовим є своєчасна оцінка ризиків та розробка відповідної стратегії ризик-менеджменту.

Список використаних джерел:

1. *Планування та оцінка ризиків при розробці стартап-проектів в умовах конкурентного середовища: веб-сайт. URL: <https://isg-journal.com/isjmef/article/view/578/330>.*
2. *Стартапи: тенденції розвитку та ризики: веб-сайт. URL: <http://surl.li/swzxn>*
3. *Risk Factors in Start-Ups: An Evaluation: веб-сайт. URL: <https://doi.org/10.29249/selcuksbmyd.1132338>.*

УДК 658:005.332.4

Литвиненко А. О.,

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва і торгівлі,*

Жернова П. Р.,

здобувач вищої освіти,

*Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця*

ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ АСПЕКТІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕСУ

Один із ключових аспектів успішної діяльності бізнесу – це його конкурентоспроможність. Конкурентоспроможність визначається різноманітним спектром факторів, які впливають на здатність підприємства боротися за лідерство на ринку та досягати успіху у порівнянні з іншими підприємствами.

Термін "конкурентоспроможність бізнесу" є центром успіху в сучасному бізнес-середовищі. Це означає здатність ефективно конкурувати на ринку і забезпечувати стійкий ріст підприємства. Конкурентоспроможність визначається різними чинниками, такими